

O FRUCTIERĂ PICTATĂ DESCOPERITĂ LA BURIDAVA DACICĂ

(Ocnița — Vilcea)

D. BERCIU

Săpăturile arheologice efectuate de câțiva ani la Ocnița — Cosota, în cadrul planului de cercetări al Muzeului de istorie din Rm. Vilcea și al Institutului de Arheologie al Academiei de Științe Sociale și Politice, au adus an de an noi și noi dovezi privind civilizația și istoria geto-dacilor. Este suficient să reamintim aici descoperirea în 1973 a scrierii cu litere latine datînd cu un secol și mai bine înainte de cucerirea Daciei de către romani. Asemenea inscripții pe fragmente ceramice redau numele, de origine traco-dac, al unui personaj **REE**, cît și numele tribului sau uniunii de triburi geto-dace ce au locuit în zona Subcarpaților vilceeni: este vorba de acei **Buridavensioi** menționați de geograful Alexandrin Ptolemeu și care aveau ca centru politic, militar, economic și religios la Buridava.

Pe un fragment de cană lucrată la roată se deslușește chiar denumirea de Buridava. S-a putut prin urmare localiza definitiv, pe baza unui izvor contemporan și autentic, centrul dacic Buridava, care a fost la Ocnița, pe înălțimile de la Cosota — Ocnița și în împrejurimile acestora. O inscripție cu litere grecești și în limba greacă de pe fragmentele unui mare vas de cult descoperite la un loc cu inscripțiile cu litere latine, dezvăluia prezența unui regișor — basileu —, la Buridava, al cărui nume pare să fi fost Marco (s), mai degrabă decît Tiamarco (s). Aceste excepțional de importante descoperiri aparțineau unui întreg complex cu caracter mixt, militaro-politico-religios. S-au dezvelit temelile săpate în stîncă ale unui sanctuar — palat cu trei încăperi subterane, care aveau un caracter de cult. Într-una din aceste încăperi s-a găsit mășca de bronz reprezentînd probabil o divinitate a războiului (Fig. 1 și 2), iar în altă încăpere s-a descoperit printre altele, o serie întregă de vase pictate, o adevărată ceramică „princiară“ sau de cult. Publicăm cu această ocazie una dintre numeroasele fructiere, găsită în încăperea nr. 2, împreună cu inscripțiile cu litere latine și grecești, cît și cu două monede din vremea împăratului Augustus.

Vasul nostru (fig. 3—4) este o fructieră cu picior relativ înalt și gol în interior pînă spre baza corpului vasului (fig. 4). Buza este

răsfrintă în afară și îngroșată, avînd o lățime de 0,02 m. Profilul vasului este elegant, el fiind lucrat la roată, într-o tehnică îngrijită, dintr-o pastă fină. Piciorul a fost „sudat“ la corpul vasului. Buza a fost realizată după același procedeu. Culoarea actuală a vasului este cărămizie-închisă, care a fost cauzată de arderea secundară a vasului. De și gol în interior pînă spre baza corpului vasului (fig. 4). Buza este aceea și pereții sînt rezonanți. Vasul a fost ars secundar în incendiul care a mistuit întreg sanctuarul-palat, împreună cu celelalte vase pictate. Vasul a fost pictat, atît în exterior, cît și în interior, în tehnica bicromiei. Benzi în culoare roșie-brună (de o tonalitate caracteristică picturii în culoare roșie trecute printr-un foc puternic) alternează cu benzi de culoare albă. Culoarea roșie a fost preparată dintr-o materie mai bună față de aceea a culorii albe, care, din această cauză a și scăzut în cursul arderii secundare. Pictura a fost trasată cu pensula înainte de ardere, direct pe pereții vasului, care nu a fost lustruit. Vasul a fost în schimb lustruit după ardere, peste pictură. Benzile nu au fost trasate totdeauna cu grijă. Ele nu au aceeași lățime pe întreg parcursul lor. Cîteodată benzile albe suprapun pe cele în culoare roșie. Lățimea benzilor din exteriorul vasului variază între 0,003—0,005 m. Partea superioară a piciorului fructierii a fost decorată cu cinci benzi albe foarte înguste. Pe sub baza vasului se află o bandă lată de 0,007 m. Pe buza se află două benzi roșii, în interiorul cărora s-a trasat —, dar pe alocuri neglijent —, o bandă „în val“, care se detașează de pe fondul alb (fig. 3/b).

Benzile roșii din interiorul fructierii sînt trasate cu destul de mare neîndemînare, pensula ieșind de pe linia benzii în formă de cerc. Benzile în cerc din interiorul fructierii se află la distanțe inegale.

Înălțimea vasului este de 0,14 m și diametrul deschiderii gurii de 0,195 m. Vasul aparține seriei tipologice a fructierelor cu picior înalt. Acest tip de vas constituie una dintre formele fundamentale ale ceramicii geto-dace Latène. Majoritatea vaselor de acest tip sînt de culoare cenușie și nepictate, dar în mod curent lucrate la roată. Fructiere de acest tip făcute cu mîna sînt foarte rare. Deși se cunosc fructiere pictate ce s-au descoperit în diferite așezări și cetăți geto-dace (amintim aci exemplarul de la Bîtea Doamnei — Piatra Neamț), totuși numărul lor nu este prea mare. Nu poate fi vorba de vreun import. Exemplarul nostru —, ca și celelalte, destul de numeroase, găsite împreună —, este lucrat și pictat într-un atelier local. Datarea precisă a acestei forme de vas, în vremea lui August, poate sprijini fixarea unei cronologii generale a ceramicii Latène geto-dace. Și din acest punct de vedere, descoperirile de la Ocnița — Buridava dacică aduc o contribuție importantă. Reamintim că de la Buridava posedăm în prezent cea mai veche scriere folosită de geto-daci, concomitent cu litere latine și grecești. Pe de altă parte de la Buridava dacică provine singurul izvor scris, descoperit pînă acum, pe baza căruia un centru dacic —, ca Buridava —, este localizat cu toată certitudinea,

